

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 6 juli 2023*

”Begäran om förhandsavgörande – Direktiv 2011/95/EU – Normer för när flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande ska beviljas – Artikel 14.4 b – Återkallande av flyktingstatus – Tredjelandsmedborgare som genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott – Samhällsfara – Proportionalitetsprövning”

I mål C-402/22,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Raad van State (Högsta förvaltningsdomstolen, Nederländerna) genom beslut av den 15 juni 2022, som inkom till domstolen den 20 juni 2022, i målet

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

mot

M.A.

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Arabadjiev, domstolens vice ordförande L. Bay Larsen (referent) samt domarna P.G. Xuereb, T. von Danwitz och I. Ziemele,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- M.A., genom R.C. van den Berg, advocaat,
- Nederländernas regering, genom K. Bulterman och H.S. Gijzen, båda i egenskap av ombud,
- Ungerns regering, genom Z. Biró-Tóth och Z. Fehér, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: nederländska.

– Europeiska kommissionen, genom J. Hottiaux och F. Wilman, båda i egenskap av ombud,
och efter att den 17 maj 2023 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 14.4 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan tredjelandsmedborgaren M.A. och Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (statssekreterare med ministerlika befogenheter vid ministeriet för säkerhet och rättsskipning, Nederländerna) (nedan kallad Staatssecretaris) angående Staatssecretaris beslut att avslå M.A:s ansökan om internationellt skydd.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Skäl 12 i direktiv 2011/95 har följande lydelse:

”Huvudsyftet med detta direktiv är dels att garantera att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd, dels att garantera att en miniminivå av förmåner är tillgänglig för dessa personer i samtliga medlemsstater.”
- 4 I artikel 1 i direktivet föreskrivs följande:

”Syftet med detta direktiv är att införa normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar och person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet.”
- 5 Artikel 12.2 i detta direktiv har följande lydelse:

”En tredjelandsmedborgare eller en statslös person kan inte anses som flykting om det finns synnerliga skäl för att anta att

 - a) han eller hon har förövat ett brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten, såsom dessa definieras i de internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott,
 - b) han eller hon har förövat ett grovt icke-politiskt brott utanför tillflyktslandet innan vederbörande fick tillträde till det landet som flykting, vilket innebär den tidpunkt då uppehållstillstånd utfärdades på grundval av beviljad flyktingstatus ...”

6 1 artikel 13 i samma direktiv föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska bevilja en tredjelandsmedborgare eller en statslös person flyktingstatus om han eller hon kan betraktas som flykting enligt kapitlen II och III.”

7 Följande anges i artikel 14.4 och 14.5 i direktiv 2011/95:

”4. Medlemsstater får återkalla, upphäva eller vägra att förnya status som beviljats en flykting av ett regeringsorgan, ett förvaltningsrättsligt organ, en domstol eller ett domstolsliknande organ om

...

b) vederbörande utgör en samhällsfara i medlemsstaten i fråga med hänsyn till att han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.

5. I de situationer som beskrivs i punkt 4 får medlemsstaterna besluta att inte bevilja status för en flykting om ett sådant beslut ännu inte har fattats.”

8 I artikel 17.1 och 17.3 i detta direktiv anges följande:

”1. En tredjelandsmedborgare eller en statslös person uppfyller inte kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande om det finns synnerliga skäl för att anse att

...

b) han eller hon har förövat ett allvarligt brott,

...

3. Medlemsstaterna får besluta att en tredjelandsmedborgare eller en statslös person inte uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande om vederbörande innan han eller hon fick tillträde till den berörda medlemsstaten har begått ett eller flera brott som inte omfattas av punkt 1, men som skulle ha gett fängelsestraff om de hade begåtts i den berörda medlemsstaten, och han eller hon lämnade sitt ursprungsland endast för att undvika påföljder för dessa brott.”

9 Artikel 21.2 b i direktivet har följande lydelse:

”Om det inte är förbjudet enligt de internationella förpliktelser som avses i punkt 1 får medlemsstaterna avvisa en flykting, vare sig denne formellt erkänts eller ej, om

...

b) vederbörande utgör en samhällsfara i medlemsstaten i fråga med hänsyn till att han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

10 Den 5 juli 2018 lämnade M.A. in en ansökan om internationellt skydd i Nederländerna.

- 11 Staatssecretaris avtog denna ansökan genom beslut av den 12 juni 2020. I detta beslut fann Staatssecretaris att M.A:s fruktan för förföljelse i sitt ursprungsland var välgrundad, men att han genom en lagakraftvunnen dom hade dömts för ett synnerligen allvarligt brott och att han, av den anledningen, utgjorde en samhällsfara.
- 12 Staatssecretaris grundade sig härvidlag på den omständigheten att M.A. år 2018, av en brottmålsdomstol i Nederländerna, hade dömts till fängelse i 24 månader för att under en och samma kväll ha begått tre sexuella övergrepp, ett försök till sexuellt övergrepp samt stulit en mobiltelefon.
- 13 M.A. överklagade beslutet av den 12 juni 2020.
- 14 Genom dom av den 13 juli 2020 upphävde en domstol i första instans detta beslut. Som skäl härför angavs att Staatssecretaris inte i tillräcklig utsträckning hade motiverat varför M.A:s gärningar skulle betraktas som så allvarliga att de utgjorde skäl för att inte bevilja flyktingstatus, och inte heller att M.A. utgjorde ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse.
- 15 Staatssecretaris överklagade denna dom till Raad van State (Högsta förvaltningsdomstolen, Nederländerna), som är hänskjutande domstol i målet vid EU-domstolen.
- 16 Till stöd för överklagandet anförde Staatssecretaris för det första att de gärningar som lagts M.A. till last ska betraktas som ett enda brott och att detta brott är av ett synnerligen allvarligt slag, med hänsyn till gärningarnas art, den påföljd som utdömts och gärningarnas skadeverkningar på det nederländska samhället. Staatssecretaris gjorde för det andra gällande att den omständigheten att M.A. har dömts för ett synnerligen allvarligt brott i princip visar att han utgör en fara för samhället
- 17 Den hänskjutande domstolen är osäker på vilka omständigheter som ska beaktas när det ska avgöras huruvida ett brott för vilket en tredjelandsmedborgare har befunnits skyldig genom en lagakraftvunnen dom ska anses vara synnerligen allvarligt, i den mening som avses i artikel 14.4 b i direktiv 2011/95. Eftersom parterna i det nationella målet är oense om innebörden av begreppet samhällsfara, ansluter sig den hänskjutande domstolen dessutom till de tolkningsfrågor som ställts av Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien) i mål C-8/22.
- 18 Mot denna bakgrund beslutade Raad van State (Högsta förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) När rör det sig om ett så ’synnerligen allvarligt’ brott i den mening som avses i artikel 14.4 b i direktiv [2011/95] att en medlemsstat får vägra att bevilja en person flyktingstatus när denne har behov av internationellt skydd?

Är kriterierna för ’allvarligt brott’ i artikel 17.1 b i direktiv [2011/95], vilka anges i punkt 56 i domstolens dom av den 13 september 2018, Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713), relevanta vid bedömningen av huruvida det rör sig om ett ’synnerligen allvarligt brott’? Om så är fallet, finns det ytterligare kriterier som medför att ett brott ska betraktas som ’synnerligen allvarligt’?

- 2) Ska artikel 14.4 b i direktiv [2011/95] tolkas så, att det är visat att det föreligger en samhällsfara redan genom att den utlänning som tillerkänts flyktingstatus har dömts för ett synnerligen allvarligt brott genom en lagakraftvunnen dom, eller ska den tolkas så, att den omständigheten att utlänningen genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott inte räcker för att visa att det föreligger en samhällsfara?
- 3) Om enbart den omständigheten att utlänningen genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott inte räcker för att visa att det föreligger en samhällsfara, ska artikel 14[.4] b i direktiv [2011/95] då tolkas så, att medlemsstaten måste visa att utlänningen sedan den fällande domen meddelades fortsätter att utgöra en samhällsfara? Ska medlemsstaten visa att denna fara är verklig och faktisk eller räcker det att det föreligger en potentiell fara? Ska artikel 14[.4] b i direktiv [2011/95], i sig eller jämförd med proportionalitetsprincipen, tolkas så, att det enligt denna bestämmelse endast är möjligt att återkalla flyktingstatus om detta återkallande är proportionerligt och faran som den som har erhållit denna status utgör är tillräckligt allvarlig för att motivera en sådan återkallelse?
- 4) Om medlemsstaten inte behöver visa att utlänningen sedan den fällande domen meddelades fortsätter att utgöra en samhällsfara och att denna fara är verklig, faktisk samt tillräckligt allvarlig för att flyktingstatus ska återkallas, ska då artikel 14[.4] b i direktiv [2011/95] tolkas så, att den innebär att samhällsfaran i princip är styrkt när den utlänning som beviljats flyktingstatus har dömts för ett synnerligen allvarligt brott genom en lagakraftvunnen dom men att utlänningen kan inge bevisning för att vederbörande inte (längre) utgör en sådan fara?"

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 19 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i enligt vilka kriterier ett brott kan anses utgöra ett "synnerligen allvarligt brott" i den mening som avses i artikel 14.4 b i direktiv 2011/95.
- 20 I artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 föreskrivs att medlemsstaterna får återkalla status som beviljats en flykting om vederbörande utgör en samhällsfara i medlemsstaten i fråga med hänsyn till att han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.
- 21 I artikel 14.5 i direktivet föreskrivs att medlemsstaterna, i de situationer som beskrivs i artikel 14.4 i direktivet, får besluta att inte bevilja en tredjelandsmedborgare flyktingstatus, om beslut ännu inte har fattats angående hans eller hennes ansökan om internationellt skydd.
- 22 Det följer av punkterna 27–42 i den i dag meddelade domen Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Flykting som har begått ett allvarligt brott) (C-8/22), att tillämpningen av artikel 14.4 b i detta direktiv förutsätter att två olika villkor är uppfyllda, nämligen dels att den berörda tredjelandsmedborgaren genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott, dels att det har fastställts att vederbörande utgör en samhällsfara i den medlemsstat där han eller hon befinner sig.

- 23 Vad gäller det första villkoret erinrar domstolen inledningsvis om att det följer såväl av kravet på en enhetlig tillämpning av unionsrätten som av likhetsprincipen, att ordalydelsen i en unionsbestämmelse som, i likhet med artikel 14.4 b i direktiv 2011/95, inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar för fastställandet av bestämmelsens innebörd och tillämpningsområde, i regel ska ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela unionen (dom av den 13 september 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, punkt 36, och dom av den 15 november 2022, Senatsverwaltung für Inneres und Sport, C-646/20, EU:C:2022:879, punkt 40).
- 24 Eftersom begreppet synnerligen allvarligt brott inte definieras vare sig i artikel 14 b i direktivet eller i någon annan bestämmelse däri, ska det tolkas i överensstämmelse med dess normala betydelse i vanligt språkbruk, med beaktande av det sammanhang i vilket det används och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som begreppet ingår i (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 september 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Arten av uppehållsrätten enligt artikel 20 FEUF), C-624/20, EU:C:2022:639, punkt 28 och där angiven rättspraxis).
- 25 Först, vad gäller den normala betydelsen i vanligt språkbruk av begreppet synnerligen allvarligt brott, kan det konstateras att ordet brott i detta sammanhang avser en handling eller en underlåtenhet som utgör en allvarlig överträdelse av det berörda samhällets rättsordning och som av denna anledning bestraffas som sådan i detta samhälle.
- 26 Vidare innebär den omständigheten att de två bestämningsorden ”synnerligen allvarligt” har tillförts begreppet brott att ett sådant brott, såsom generaladvokaten har understrukit i punkt 38 i sitt förslag till avgörande, avser ett brott av en exceptionellt hög allvarsgrad.
- 27 Vad därefter gäller det sammanhang i vilket begreppet synnerligen allvarligt brott används, ska det för det första framhållas att artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 utgör ett undantag från regeln i artikel 13 i direktivet, enligt vilken medlemsstaterna ska bevilja en tredjelandsmedborgare flyktingstatus om han eller hon kan betraktas som flykting. Denna bestämmelse ska därför tolkas restriktivt (se, analogt, dom av den 13 september 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, punkt 52).
- 28 För det andra kan det konstateras att medan det i vissa bestämmelser i direktiv 2011/95, såsom i artikel 12.2 a, specifikt anges vilken typ av brott som bestämmelsen gäller, avser artikel 14.4 b i direktivet alla synnerligen allvarliga brott.
- 29 För det tredje, eftersom även artikel 12.2 b i direktiv 2011/95 som avser allvarliga icke-politiska brott, och artikel 17.1 b i direktivet, som avser ”allvarliga brott”, syftar till att frånta en tredjelandsmedborgare som har begått ett brott som uppvisar en viss allvarsgrad internationellt skydd, ska domstolens praxis avseende dessa bestämmelser beaktas vid tolkningen av artikel 14.4 b i samma direktiv.
- 30 Det följer av denna rättspraxis att den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten endast får åberopa undantaget i artikel 17.1 b i direktiv 2011/95 – vilket avser sökande av internationellt skydd vilka har begått ett allvarligt brott – efter att i varje enskilt fall ha gjort en fullständig prövning av de exakta omständigheter som myndigheten har kännedom om i syfte att avgöra huruvida det föreligger synnerliga skäl att anta att de handlingar som begåtts av den berörda personen, som i övrigt uppfyller kraven för att beviljas flyktingstatus, omfattas av detta undantag. Bedömningen av överträdelsens allvar kräver en fullständig prövning av samtliga omständigheter i

varje enskilt fall (se för ett liknande resonemang, dom av den 2 april 2020, kommissionen/Polen, Ungern och Republiken Tjeckien (Mekanism för tillfällig omplacering av personer som ansöker om internationellt skydd), C-715/17, C-718/17 och C-719/17, EU:C:2020:257, punkt 154, och dom av den 22 september 2022, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság m.fl., C-159/21, EU:C:2022:708, punkt 92).

- 31 När det mer specifikt gäller de kriterier som ska användas för att bedöma allvarsgraden av ett brott vid tillämpningen av artikel 17.1 b i direktiv 2011/95, har domstolen slagit fast att den påföljd som föreskrivs i den berörda medlemsstatens straffrättsliga lagstiftning är ett särskilt viktigt kriterium i detta avseende, utan att för den skull vara ensamt avgörande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 september 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, punkt 55).
- 32 Vidare hänvisade domstolen, i punkt 56 i den ovannämnda domen av den 13 september 2018, Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713), till rapporten från Europeiska stödkontoret för asylfrågor (EASO) från januari 2016 med titeln "Undantag: artiklarna 12 och 17 i kvalifikationsdirektivet (2011/95/EU)". I punkt 3.2.2 i rapporten, som rör artikel 17.1 b i direktiv 2011/95, rekommenderade EASO att allvarsgraden av ett brott som kan medföra att en person inte beviljas subsidiärt skydd ska bedömas med beaktande av en rad kriterier, bland annat gärningens art, den uppkomna skadan, under vilka former åtgärder vidtas för att beivra brottet, den föreskrivna påföljdens art, samt frågan huruvida det aktuella brottet likaså betraktas som ett allvarligt brott av en majoritet av domstolarna.
- 33 Det ska emellertid klargöras, för det fjärde, att det framgår av en jämförelse mellan artiklarna 12, 14, 17 och 21 i direktiv 2011/95 att unionslagstiftaren har uppställt skilda krav vad gäller brottets allvarsgrad, beroende på om det görs gällande för att motivera tillämpningen av ett undantag från internationellt skydd, eller för att återkalla detta skydd för flyktingen eller avvisa honom eller henne.
- 34 I artikel 17.3 i direktiv 2011/95 hänvisas sålunda till förövandet av "ett eller flera brott". Artikel 12.2 b och artikel 17.1 b i direktivet hänvisar, såsom påpekats i punkt 29 ovan, till förövandet av ett "allvarligt brott". Unionslagstiftaren har däremot beslutat att i såväl artikel 14.4 b som artikel 21.2 b i direktivet uppställa kravet att den berörde tredjelandetsmedborgaren genom en lagakraftvunnen dom ska ha dömts för ett "synnerligen allvarligt brott".
- 35 Av detta följer att användningen av uttrycket särskilt allvarligt brott i artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 tydligt visar att unionslagstiftaren har valt att som villkor för tillämpningen av denna bestämmelse, bland annat, kräva att ett synnerligen strängt villkor är uppfyllt, nämligen att det föreligger en lagakraftvunnen fällande dom för ett brott av en exceptionell allvarsgrad, högre än den som kännetecknar de brott som kan motivera tillämpningen av artiklarna 12.2b, 17.1 b eller 17.3 i direktivet.
- 36 För en restriktiv tolkning av artikel 14.4 b i direktivet talar slutligen även huvudsyftet med direktiv 2011/95, såsom det framgår av dess artikel 1 och skäl 12, nämligen att säkerställa att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd och att garantera att en miniminivå av förmåner är tillgänglig för dessa personer i samtliga medlemsstater.

- 37 Av det ovan anförda följer att artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 endast kan tillämpas på en tredjelandsmedborgare som genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett brott som har sådana specifika inslag som gör att det kan anses ha en exceptionellt hög allvarsgrad, med hänsyn till att det utgör den typ av brott som mest allvarligt undergräver det berörda samhällets rättsordning.
- 38 Det ska i detta avseende hållas i minnet att även om bedömningen av ett visst brotts svårhetsgrad vid tillämpningen av direktiv 2011/95, i enlighet med den rättspraxis som nämns i punkt 23 ovan, ska göras på grundval av gemensamma normer och kriterier, kvarstår den omständigheten att medlemsstaternas straffrättsliga system, på unionsrättens nuvarande stadium, inte blivit föremål för allmänna harmoniseringsåtgärder. Denna bedömning ska således göras med beaktande av de val som gjorts inom ramen för den berörda medlemsstatens straffrättsliga system, med avseende på vilka brott som anses undergräva samhällets rättsordning mest allvarligt.
- 39 Eftersom det i denna bestämmelse anges att det ska vara fråga om en slutlig fällande dom för ett synnerligen allvarligt brott, i singularis, och eftersom bestämmelsen ska tolkas restriktivt, kan dess tillämpning emellertid motiveras endast om det föreligger en lagakraftvunnen fällande dom för ett brott som, betraktat för sig, omfattas av begreppet ”synnerligen allvarligt brott”. Detta förutsätter att brottet uppvisar den allvarsgrad som avses i punkt 37 ovan, varvid det ska klargöras att denna allvarsgrad inte kan uppnås genom en kumulering av separata brott, varav inget i sig självt utgör ett synnerligen allvarligt brott.
- 40 Såsom framgår av den rättspraxis som nämns i punkt 30 ovan ska dessutom bedömningen av allvarsgraden av ett brott som en tredjelandsmedborgare har dömts för göras mot bakgrund av samtliga omständigheter i det aktuella fallet. Skälen i den fällande domen är i detta avseende av avgörande betydelse för att identifiera dessa omständigheter, eftersom dessa skäl ger uttryck för den behöriga brottmålsdomstolens bedömning av den berörda tredjelandsmedborgarens handlingar.
- 41 Bland de andra omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av huruvida ett brott når upp till den allvarsgrad som avses i punkt 37 ovan finns brottets natur liksom omfattningen av den påföljd som kan komma att utdömas och, än viktigare, den påföljd som faktiskt utdöms.
- 42 Eftersom tillämpningen av artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 är begränsad till synnerligen allvarliga brott, kan således endast ett brott som motiverat en särskilt sträng påföljd i den straffskala som allmänt tillämpas i den berörda medlemsstaten anses utgöra ett synnerligen allvarligt brott i den mening som avses i denna bestämmelse.
- 43 Utöver den föreskrivna påföljden och den utdömda påföljden ankommer det på den beslutande myndigheten att, under behöriga domstolars kontroll, beakta bland annat det begångna brottets natur, som kan vara av betydelse för att klarlägga omfattningen av skadan på det berörda samhällets rättsordning, och samtliga omständigheter som kringgärdat förövandet av brottet, bland annat eventuella förmildrande eller försvårande omständigheter, huruvida brottet var uppsåtligt eller inte samt arten och omfattningen av de skador som orsakats av nämnda brott.
- 44 Vilken typ av straffrättsligt förfarande som tillämpas för att beivra det aktuella brottet kan också vara relevant, om det avspeglar den allvarsgrad som de brottsbekämpande myndigheterna har fastställt för detta brott.

- 45 Däremot kan den omständigheten att det aktuella brottet eventuellt har omskrivits och omtalats i media eller bland allmänheten inte beaktas vid tillämpningen av artikel 14.4 b i direktiv 2011/95, med hänsyn till att en sådan omständighet i huvudsak är subjektiv och oförutsebar.
- 46 Det ska vidare preciseras att eftersom bedömningen av det aktuella brottet, såsom framgår av punkt 40 ovan, ska göras mot bakgrund av samtliga omständigheter i det aktuella fallet, är de bedömningskriterier som anges i punkterna 40–44 ovan inte uttömmande och kan således, i förekommande fall, kompletteras med ytterligare kriterier.
- 47 Det ska i detta sammanhang klargöras att det även om det, bland annat, är tillåtet för medlemsstaterna att fastställa minimitrösklar för att underlätta en enhetlig tillämpning av denna bestämmelse, måste sådana trösklar med nödvändighet överensstämma med den allvarsgrad som avses i punkt 37 ovan och får inte i något fall göra det möjligt att fastställa att det aktuella brottet är synnerligen allvarligt utan att den behöriga myndigheten har gjort en fullständig prövning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet (se, analogt, dom av den 13 september 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, punkt 55).
- 48 Den första frågan ska således besvaras enligt följande. Artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att ett brott som med hänsyn till dess specifika inslag uppvisar en exceptionellt hög allvarsgrad utgör ett synnerligen allvarligt brott i den mening som avses i denna bestämmelse, såvitt det tillhör de brott som mest allvarligt undergräver det berörda samhällets rättsordning. Vid bedömningen av huruvida ett brott för vilket en tredjelandsmedborgare har dömts genom lagakraftvunnen dom uppvisar denna allvarsgrad ska hänsyn bland annat tas till såväl den föreskrivna som den utdömda påföljden för detta brott, brottets natur, eventuella försvårande eller förmildrande omständigheter, huruvida uppsåt förelåg, arten och omfattningen av de skador som brottet orsakat liksom det förfarande som tillämpas för att beivra brottet.

Den andra frågan

- 49 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att det kan anses fastställt att en tredjelandsmedborgare utgör en samhällsfara i den medlemsstat där han eller hon befinner sig blott av den anledningen att vederbörande genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.
- 50 Såsom har angetts i punkt 22 ovan följer det av punkterna 27–42 i den i dag meddelade domen Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Flykting som har begått ett allvarligt brott) (C-8/22), att tillämpningen av artikel 14.4 b i direktivet förutsätter att två olika villkor är uppfyllda, nämligen dels att den berörda tredjelandsmedborgaren genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott, dels att det har fastställts att vederbörande utgör en samhällsfara i den medlemsstat där han eller hon befinner sig.
- 51 Man kan således inte, utan att bortse från det val unionslagstiftaren gjort, anse att den omständigheten att ett av dessa två villkor är uppfyllt räcker för att fastställa att även det andra villkoret är uppfyllt.
- 52 Den andra frågan ska således besvaras enligt följande. Artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att det inte kan anses fastställt att en tredjelandsmedborgare utgör en samhällsfara i den medlemsstat där han eller hon befinner sig blott av den anledningen att vederbörande genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.

Den tredje och den fjärde frågan

- 53 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje och den fjärde frågan, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att tillämpningen av denna bestämmelse förutsätter att den behöriga myndigheten visar att det är fastställt att det hot som den berörda tredjelandsmedborgaren utgör för samhället i den medlemsstat där han eller hon befinner sig är verkligt, faktiskt och allvarligt, och att återkallandet av vederbörandes flyktingstatus utgör en åtgärd som står i proportion till detta hot.
- 54 Det framgår av punkterna 47–65 i den i dag meddelade domen *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Flykting som har begått ett allvarligt brott) (C-8/22), att en åtgärd som avses i artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 endast får vidtas om den berörda tredjelandsmedborgaren utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse i den medlemsstat där han eller hon befinner sig. Vid bedömningen av huruvida en sådan fara föreligger ska den behöriga myndigheten göra en bedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet.
- 55 Såsom anges i punkterna 66–70 i den domen ska myndigheten dessutom, för att avgöra huruvida vidtagandet av en åtgärd som avses i artikel 14.4 b står i proportion till faran, göra en avvägning mellan, å ena sidan, den fara som den berörda tredjelandsmedborgaren utgör för samhället i den medlemsstat där han eller hon befinner sig och, å andra sidan, de rättigheter som enligt direktiv 2011/95 ska garanteras personer som uppfyller de materiella villkoren i artikel 2 d i detta direktiv.
- 56 Av detta följer att den tredje och den fjärde frågan ska besvaras enligt följande. Artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att tillämpningen av denna bestämmelse förutsätter att den behöriga myndigheten har visat att det är fastställt att det hot som den berörda tredjelandsmedborgaren utgör mot ett grundläggande samhällsintresse i den medlemsstat där han eller hon befinner sig är verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt och att återkallandet av vederbörandes flyktingstatus utgör en åtgärd som står i proportion till detta hot.

Rättegångskostnader

- 57 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

- 1) Artikel 14.4 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet**

ska tolkas på följande sätt:

Ett brott som med hänsyn till dess specifika inslag uppvisar en exceptionellt hög allvarsgrad utgör ett ”synnerligen allvarligt brott” i den mening som avses i denna bestämmelse, såvitt det tillhör de brott som mest allvarligt undergräver det berörda samhällets rättsordning. Vid bedömningen av huruvida ett brott för vilket en tredjelandsmedborgare har dömts genom lagakraftvunnen dom uppvisar denna allvarsgrad ska hänsyn bland annat tas till såväl den föreskrivna som den utdömda påföljden för detta brott, brottets natur, eventuella försvårande eller förmildrande omständigheter, huruvida uppsåt förelåg, arten och omfattningen av de skador som brottet orsakat liksom det förfarande som tillämpas för att beivra brottet.

2) Artikel 14.4 b i direktiv 2011/95

ska tolkas på följande sätt:

Det kan inte anses fastställt att en tredjelandsmedborgare utgör en samhällsfara i den medlemsstat där han eller hon befinner sig blott av den anledningen att vederbörande genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.

3) Artikel 14.4 b i direktiv 2011/95

ska tolkas på följande sätt:

Tillämpningen av denna bestämmelse förutsätter att den behöriga myndigheten har visat att det är fastställt att det hot som den berörda tredjelandsmedborgaren utgör mot ett grundläggande samhällsintresse i den medlemsstat där han eller hon befinner sig är verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt och att återkallandet av vederbörandes flyktingstatus utgör en åtgärd som står i proportion till detta hot.

Underskrifter